

Főtitkári jelentés az 1989. évről*

dr. Halmai János

Tisztelt Közgyűlés!

Az 1989-es esztendő gazdasági-politikai változásai nem múltak el nyomtalanul a 142. évébe lépett Magyarhoni Földtani Társulatnál. Ez alatt értem a változások pozitív és negatív oldalát egyaránt. A legjelentősebb változás volt, hogy a Fővárosi Bíróság a társulatot az 1989. évi II. tv. 15. §-ának (1) bekezdése alapján 411-es sorszám alatt, társadalmi szervezetként nyilvántartásba vette. Ezzel, több évtized után, visszakapta jogi önállóságát. A bejegyzés alapján a társulat büntetőjogilag is felelős képviselője jelenleg dr. Hámor Géza elnök és dr. Halmai János mb. főtitkár. Ez a politikai döntésen alapuló önállóság természetesen jelentős változásokat hozott a tudományos egyesületek és az MTESZ kapcsolatában. Következménye, hogy hatályos alapszabályunk módosításra szorul, és a MTESZ 1990. novemberi közgyűlése elé kerülő új szövetségi alapszabály szerint minden egyesület esetében a legfőbb fórum, esetünkben a közgyűlésnek van joga az új formában működő szövetségbe való tartozást megerősíteni. Erről a kérdésről a későbbiekben kívánok tájékoztatást adni. Az új szövetségi alapszabály, ill. csatlakozás vagy kilépés nem szünteti meg az évtizedes együttlétből fakadó gazdasági gondokat. A szövetségnek és az egyesületeknek olyan kérdésekkel kell majd ma foglalkozni, mint a vagyonfelmérés, vagyonértékelés, vagyonmegosztás stb., melyeket tagjaink a mindennapok politikai sajtójából már jól ismernek. Az új körülmények között fokozottabb figyelmet kell fordítanunk a gazdasági kérdésekre, a társegyesületekkel való kapcsolatra és az ország különböző régióiban (megyéiben) végbemenő helyi szövetségi típusú szervezetekre. Ez utóbbiban területi szervezeteinknek alapvető feladataik vannak.

A főtitkári jelentést sajnos mindig, így ez évben is azok névsorának ismertetésével kell – és kötelesség is – kezdeni, akik az elmúlt közgyűlés óta örökre távoztak köreinkből: BARÁTOSI József, CSABA László, FARKAS István, GECSEI Lajos, GÖBEL Ervin, MEISEL János, POSGAY Károly, RADICS Ferenc, SZABÓ Piroška, TAMÁSHIDI László, VÁRSZEGI Károly. Kérem, egyperces néma felállással adózzunk emléküknök.

Tisztelt Közgyűlés!

A beszámolósi időszakban a taglétszám átlagosan 1250 fő volt. Jogi tagvállalataink az alábbiak: Alumíniumipari Tervező és Kutató Intézet, Bauxitkutató Vállalat, Borsodi Szénbányák Vállalat, Magyar Állami Földtani Intézet, Magyar Alumíniumipari Trósz, Mecseki Ércbánya Vállalat, Országos Érc- és Ásványbányák, Országos Kőolaj- és Gázipari Trósz.

* Elhangzott a közgyűlésen, 1990. március 14-én.

A társulat 1989. évi gazdálkodásával kapcsolatos adatokat az alábbi táblázat tartalmazza:

	Bevételek:	Kiadások:	Egyenleg:
Működés	50 432,-	összes működési	
Egyéni tagdíj	219 528,-	kiadás	
Jogi tagdíj	161 200,-	2 965 504,-*	
ÁFA	5 178,-		
	436 338,-		-2 529 166,00
Rendezvény	3 315 227,88	1 829 813,80	+1 485 414,00
Megbízásos munka	7 510 000,00	5 606 677,00	+1 905 323,00
Kiadvány (1985-ös továbbképző anyaga):	66 817,00	151 331,80 ÁFA: 21 310,60	-84 514,80 +2 867,40

TÁRSULATI ÖSSZES EREDMÉNY: a 10% nyereségadó levonása után: 760 000,-Ft.

* Főbb működési költségek: Munkabér: 275 000,- Ft; külföldi kiküldetés nem rubel: 44 000,-; Földtani Közl. + tematikus lap + xerox: 1 100 000,-; postaköltség: 300 000,-; reprezentáció: 15 000,-; társ. akt. jut.: 100 000,-; bérleti díjak: 10 000,-; elfoglalt terület + pénzforg.: 830 000,-.

A társulat életében először fordult elő ilyen összegű nyereség és éppen ezért nem jellemző, és még kevésbé lesz a jövőben.

Összehasonlításként említem meg, hogy a működési költségeink 1990-ben előreláthatóan 1,4 millió Ft-tal fogják az 1989-est meghaladni. Annak ellenére, hogy legjobb ismereteink és reményünk szerint gazdálkodásunk nem lesz deficites (a már ismert megbízásos munkák volumene és a várt állami támogatás miatt), mégis elengedhetetlenül szükségesnek tartjuk a tagdíjak revízióját.

A társulat működési költségeinek (lapkiadást is beleértve) jelenleg 10%-át fedezik az egyéni díjak. A revízió célja kettős. Egyrészt további támogatást kérni tagjainktól a növekvő költségek fedezésére, másrészt megoldani, racionálisabbá tenni a szakosztályi lapok kiadását.

	Jelenleg érvényben lévő tagdíjak	Tagdíj 1990-től
Nyugdíjas	40,- Ft	100,- Ft
Diák	50,- Ft	100,- Ft
Regisztrált	100,- Ft	100,- Ft
Rendes	260,- Ft	500,- Ft
Tiszteleti tag	nem fizet tagdíjat	nem fizet tagdíjat

A tagdíj fejében a nyugdíjas, diák és rendes tag a programfüzetet és a Földtani Közlönyt kapja meg, a regisztrált tag pedig csak programfüzetet. A tiszteleti tagok megkapják a Társulat valamennyi kiadványát. (A tagdíjmeghatározás a jelenlegi Alapszabály szerint elnökségi hatáskör!)

A Földtani Kutatást a KFH már csak 1990-re biztosítja társulatunknak számonként 1000–1000 példányban. Így 1991-től csak a KFH-n keresztül egyéni előfizetés formájában juthat mindenki a laphoz. Az ez évi példányszám nem teszi lehetővé, hogy minden tagnak megküldjük.

Azoknál a szakosztályoknál, melyek lapot jelentetnek meg, tagdíjat kívánunk bevezetni. Javasolt tagdíj:

Mérnökgeológia és Környezetföldtan	50,- Ft
Általános Földtan	50,- Ft
Őslénytan – Rétegtan	50,- Ft
Tudománytörténet	50,- Ft

Csak az a tag kapja meg a szakosztályi kiadványokat, aki az adott szakosztály tagsági díját is befizeti. Ez természetesen igénycsökkenést is jelenthet, de úgy véljük, hogy ezek után mind a négy szakosztályi lap racionális, igényeknek megfelelő példányszámmal jelenhet meg a jövőben. A társulat csak évi 4 szakosztályi lapszám költségét tudja vállalni, többet még akkor sem, ha késés miatt két szám jelenne meg valamelyik évben. Ez a megszorítás természetesen nem érvényes abban az esetben, ha a lapok kiadását szponzorálással lehet finanszírozni.

Egyúttal bejelentem, hogy a Földtan Közlöny esetében a 80-as évek elején megszüntetett direkt állami támogatás visszaállításáért folyamodtunk. A támogatások akkori megszüntetése volt az egyik közvetlen oka – főként az alaptudományi egyesületeknél – a deficités gazdálkodásnak (működési költségekre vonatkoztatva). A működési költségek deficitjének kiegyenlítésére pedig az egyesületek „Kölcsönös támogatási alapja” szolgált, tehát az egyesületek-társulatok működésükhöz nem kaptak állami támogatást.

Tisztelt Közgyűlés!

A társulat szakmai tevékenységében a területi szervezetek és a szakosztályokban végzett munka mellett 1989-ben fontos szerepet kaptak a központi rendezvények.

Központi rendezvények

Az év elején, területi szervezetek rendezésében került sor az ásványi nyersanyagkutatás helyzetével foglalkozó „kerekasztal-beszélgetés” sorozatra. Ennek első összegzését az 1989. évi közgyűlés elnöki megnyitója foglalta össze. A sorozat után Juhász András vezetésével alakult munkabizottság ismételtlen foglalkozott a kérdéskörrel és a földtan-földtani kutatás komplex helyzetfelmérését végezte el.

Az 1988-ban elindított központi előadói sorozat elmúlt két évéről sajnálatos módon el kell ismernünk, hogy a jó szándék nem vezetett eredményre. Ezt mutatja az előadások és a résztvevők alacsony száma is.

A hazai nagyrendezvények közül kiemelkedik a május 19–20-a között Sopronban, a Magyar Geofizikusok Egyesületével rendezett vándorgyűlés. Témája a „Nemzetközi Litoszféra Program hazai záró konferenciája” és a „Kisalföldi-medence földtani-geofizikai szintézise” voltak. A közel 25 előadás, közte osztrák, szlovák, ill. társszerzőként amerikai előadókkal, teljes képet adtak a térség földtani-geofizikai kutatásairól, a terület jellegénél fogva hangsúlyozottan a szénhidrogén-kutatásokkal kapcsolatban. Az előadásokat Sopron környéki, ill. egy szűkebb szakmai körnek nevezett burgenlandi terepbejárás egészítette ki.

Az elmúlt év során két legkiemelkedőbb rendezvényünk a X. IAS Európai Meetingje és a 21. Európai Mikropaleontológiai Kollokvium volt.

Az IAS X. Európai Meetingjét 1989. április 24–26-a között rendeztük, melyen 287 fő, 123 magyar és 164 külföldi, 18 ország képviselőjében vett részt. A konferenciához április 21–23-a, ill. április 27–29-e között terepi tanulmányutak kapcsolódtak. A 21. Mikropaleontológiai Kollokviumra 1989. szeptember 4–13-a között került sor. A hagyomány és a kollokvium jellege folytán csak terepi bemutatóból álló rendezvényen 60 fő, 9 magyar és 17 ország képviselőjében 51 fő külföldi szakember vett részt.

Mindkét nemzetközi rendezvény egyértelműen sikeresnek ítélnélhető, hiszen egyes rohamléptekkel fejlődő tudományágaknál, mint a szedimentológia az ilyen konferenciáknak nemcsak az a célja, hogy a hazai kutatási eredményeket bemutassuk, bekapcsolódjunk a nemzetközi tudományos életbe, hanem az is, hogy a tudományág legjelesebb szakembe-

reitől tanulhassunk is. A szakmai siker mellett, mint azt ez a két rendezvény bizonyította, nem lebecsülendő a gazdasági haszon, mindenekelőtt a devizabevételekből később megvalósítható szakmai utazások lehetősége (több mint 1 millió devizafortint).

Mindkét rendezvény szervezésében, támogatásában nagyon sok tagtársunk és intézmény, vállalat vett részt. A részletes felsorolás mellőzésével e helyről is szeretném munkájukat és segítségüket megköszönni, elismerésemet kifejezni.

A két nemzetközi rendezvényről szóló részletes beszámoló a Földtani Közlöny hasábjain fog megjelenni.

Területi szervezetek

Az *Alföldi Területi Szervezet* az 1989-es esztendőben igyekezett az előadásokat, kerekasztal-vitákat, illetve ankétokat egy-egy gazdaságilag is fontos, jól körülhatárolható témakör köré csoportosítani. A terület jellegéből adódóan ez az elmúlt évben a szénhidrogén-kutatás és az agrogeológia-természetvédelem volt. Az Alföld szénhidrogén-kutatási problémáival 7 előadás és két kerekasztal-vita foglalkozott, átlagosan 25–30 résztvevővel. Szeptemberben rendezték meg, immár hagyományosan az MTA SZAB Földtudományi Szakbizottságával, a Kiskunsági Nemzeti Park igazgatóságával és a Kecskeméti Mezőgazdasági Földtani Társasággal közösen, az „Agrogeológia és természetvédelem” c. ankétot. Az ankét résztvevői 9 előadás keretében számoltak be a Duna–Tisza közti homokvidéken végzett legújabb kutatási irányok eredményéről. Bemutatásra kerültek a legújabb agrogeológiai térképek, tovább bővítették a talajjavító ásványi nyersanyagok alkalmazási lehetőségeire vonatkozó ismeretanyagot, különös tekintettel a hatékony természetvédelemre. A kapcsolódó tanulmányúton a fenti új eredmények gyakorlati alkalmazását tekintette meg a 35 résztvevő.

A *Budapesti Területi Szervezet* statisztikai adatait szemlélve ismételten megállapítható az évek óta tapasztalható passzivitás, szakmai közönyt. Ez azért is elgondolkodtató, mivel több programjukat más szakosztályokkal közösen szervezték, tehát a bemutatott témák szélesebb szakmai réteg érdeklődését kelthették volna fel (távérzékeléstől a szedimentológián át a tektonikáig). Nem elhanyagolható tény az a meghökkentő közöny, ami a kis számú jelenlévők részéről megnyilvánult, pl. a nemzetközi porondra (IAS, KBGA) induló előadások hazai bemutatóján. A tavalyi programok közül a résztvevők létszáma alapján csupán az októberi – a 125 éves Ásvány–Földtani Tanszék (BME) emlékülés c. – rendezvény látszik sikeresnek.

A leírt gondokkal immár évek óta küszködve határozta el a területi szervezet vezetősége, hogy szakít az eddigi előadási formával és kísérletképpen néhány olyan ülést szervez, amelynek tematikáját és előadóit saját belátása szerint határozza meg. Cél, hogy egy nagyobb, átfogóbb témakörrel különböző nézeteket valló szakemberek ütköztessék fel fogásaikat. A szakmai vitát elősegítendő az adott tárgyban szintén járatos szakember felkért hozzászólóként fejt ki véleményét. Az első, ez évi előadás tapasztalatai, ami a résztvevőket és a vitát illeti, reményekkel kecsegtetnek.

A *Dél-dunántúli Területi Szervezet* 1989. évi tevékenységére a gazdasági életben, az ipar területén bekövetkezett változások alapvetően rányomták bélyegüket.

A földtani kutatásra fordítható pénzügyi források beszüklése, az energiahordozó ásványi nyersanyagok termelésének mesterséges visszafejlesztése nem hatott serkentőleg tagtársaink tudományos munkásságára, a társulati életben való aktívabb részvételre.

Az előzőeken kívül az anyagvizsgálati és számítógépes feldolgozási lehetőségek méréselődése miatt több rendezvény elmaradt. Feltehetően a társegyesületek is hasonló gondokkal küszködnek, ami az együttműködés területén negatív hatással jelentkezett.

A gazdasági, egzisztenciális elbizonytalanodás közel 10 rendezvény elmaradása ellenére sem került a Területi Szervezet mélypontra, melyet az is mutat, hogy 1988-hoz képest minimális, pozitív irányú előrelépés tapasztalható, azonban a látogatottság érezhetően csökkent.

A megváltozott helyzetnek megfelelően a területi szervezet működésében is némi változás következett be, kevesebb lett az előadóiülés, nagyrendezvény, több lett a közvetlen, kötetlen véleménycserét szolgáló kerekasztal-beszélgetés és klubdelután, ahol olyan közérdekű kérdések kerültek megvitatásra, mint a dunai vízlepcsővel, a földtani kutatás jelenével és jövőjével, szerkezetátalakításával, a radioaktív hulladékok elhelyezésével kapcsolatos kérdések.

A tárgykörben került sor a Szegedi Tudományegyetemen folyó földtani kutatás és oktatás ismertetésére „Bemutatkoznak az egyetemek” sorozat keretében.

Több jelentős előadóiülés közül ki kell emelnünk az építésföldtan, közénkutatás, kőolajkutatás témakörét felölelő önálló rendezvényeket, melyek szervezésében az MGE Mecseki csoportja és a KV szakcsoportja működött közre.

Végül megemlítjük, hogy a Baranya megyei Tudományos Hetek 1989. évi programjában több tagtársunk tartott előadást a földtanhoz perifériusan kapcsolódó, interdiszciplináris témákról.

A többi területi szervezethez hasonlóan a bányászatot érintő gazdasági döntések érzékenyen érintették az *Észak-Magyarországi Területi Szervezetet* is.

A száraz statisztikai adatok itt is javulást mutatnak az 1988-as esztendőhöz viszonyítva. Mivel a területi szervezetek mindegyikénél – egymástól függetlenül – az előadások jellegének megváltoztatási igénye merült fel, ezért ezzel a kérdéssel 1990-ben részletesebben foglalkoznunk kell. A területi szervezet előadóiúlései mellett a két legsikeresebb rendezvénye a beszámolási időszakban az MGE Észak-magyarországi Csoportjával, a Borsod Műszaki Hetek keretében rendezett, „A környezetvédelem helyzete Észak-Magyarországon” c. előadásorozat és az őszi terepbejárás volt. Ez utóbbi keretében tagtársaink a terület kialakulóban lévő díszítőkőiparát ismerhették meg.

Figyelemfelkeltő, hogy az ifjúsági tagok körében is csökkent a társulati aktivitás annak ellenére, hogy a területi szervezet is rendelkezik szakegyetemi bázissal, mely önálló ifjúsági napot is szervezett részükre. Támogatnunk kell az ifjúsági tagok körében régebben létező pályázati rendszer visszaállítását.

A *Közép- és Észak-Dunántúli Területi Szervezet* 1989. évben 5 rendezvényt tartott, melyeken 125 fő vett részt, 55 fő szólott hozzá. A rendezvények közül 2 beszámolóúléssel, 1 kerekasztal-megbeszélés, 1 ankét és 1 előadóiülés volt.

1989. évben is megrendezték a Közép- és Észak-Dunántúlon működő földtani szervezetek tudományos közös beszámolóúlést a VEAB Földtani Munkabizottságával közösen. A beszámolóúlések témái a Közép- és Észak-Dunántúllal foglalkozó kutatóhelyek és vállalatok tárgyévi tevékenysége és kutatási eredményei voltak.

A rendezvények közül kiemelkedik a kétnapos „Balaton Ankét”, amely a Balaton-felvidék komplex térképezési eredményeivel foglalkozott.

A szakosztályok tevékenysége

A tematikus szakosztályok 1989. évi munkájának értékelését hagyományosan az *Agyagásványtani Szakosztály*-lyal kell kezdenünk. A szakosztály tevékenysége kizárólag szakülések tartására korlátozódott, mivel sajnálatos módon elmaradt a tervezett „pirofilit ankét”. A 7 szakülésen 8 előadás hangzott el. Ezek közül egy alkalommal külföldi előadót láttak vendégül, míg kettőt közösen rendeztek meg a Talajtani Társaság Agyagásványtani Szakcsoportjával. Az előadások anyagvizsgálatai, ásványgenetikai, talajtani, nyersanyag-kutatási, ipari felhasználási, technológiai témájúak voltak. Kétségtelen tény, hogy az e szakterületet művelők száma csekély – még rosszabb a helyzet az utánpótlás tekintetében – és ezért az előadások látogatottsága alacsony fokú, mégis elismerés illeti a szakosztály vezetőségét erőfeszítéseikért, hiszen tevékenységük hézagpótló és nélkülözhetetlen a földtudomány számára.

Az *Általános Földtani Szakosztály* profilja az elmúlt évben nem változott. Az előadások témái a tektonika, az elemző földtan, rétegtan területeit érintették. E szakosztály is kü-

lön ülést tartott a KBGA Kongresszusra tervezett magyar előadások bemutatására. Újszerű volt az a kezdeményezés, melynek eredményeként előadással mutatkoztak be az Erdélyből áttelepült kollégáink. Hosszú évek után először kaphattunk információt az ott folyó kutatásokról. Ezt remélhetőleg további hasonlók követik és megteremtődik a lehetőség az Erdélyben maradt és ott dolgozó szakemberekkel való közvetlen kapcsolatfelvételnek és munkájuk helyszínen történő megismerésének. A kapcsolatok ilyen irányú fejlesztése 1990. évi feladataink közé tartozik.

Az *Ásványtan-Geokémiai Szakosztály* legsikeresebb rendezvénye 1989-ben, a „Krisztályrendszerek osztályozása” c. négyrészes előadás-sorozat, ill. az „Ásványtani-geokémiai módszerek alkalmazása a sztratifráfiai problémák megoldásában” c. előadás volt, mindkettő meghívott külföldi előadóval, az ELTE Ásványtani Tanszékével, ill. az Eötvös Loránd Fizikai Társulattal közös rendezésben. A sikeresség a hallgatók létszámában is kifejezésre jutott. E két előadás(sorozat) is bizonyította, hogy interdiszciplináris tárgyú, összevont szakülések szervezését kell előtérbe állítani.

A *Gazdaságföldtani Szakosztály* 1989-ben csak két előadást tartott. Az előző évekhez képest ez látszólagos aktivitáscsökkenést mutat. de figyelembe kell venni, hogy a Társulat több rendezvénye – mindenekelőtt az év eleji kerekasztal-megbeszélések – foglalkozott a hagyományosan e szakosztály keretében tárgyalt témákkal.

A *Geomatematikai és Számítástechnikai Szakosztály* taglétszáma az 1988. évi megalakulását követő első évben tovább növekedett. Tevékenységükben a fő hangsúlyt arra helyezték, hogy egy-egy – az ipar és az alap kutatás számára különösen fontos – probléma-körben mutassák be az újabb eredményeket. A szakosztály működése iránti igényt jól példázzák a résztvevő létszámok is. Különösen sikeresnek mondható a szeptemberi Földtani Adatbázis Ankét, valamint a „Geotudományi számítóközpontok” sorozat. Ez utóbbi célja, hogy munkahelyi látogatások keretében tagjaink betekínthessenek olyan iparvállalatok, ill. kutatóintézetek számítástechnikai munkájába, melyek az adatbázisok és feldolgozó eljárások alkalmazásában példaeértékek lehetnek. 1989-ben a MAT, MAELGI és az MSZKFI számítóközpontjának bemutatójára került sor. Figyelemre méltó a szakosztály nemzetközi kapcsolatainak fejlődése. Dr. Bárdossy György szakosztályelnököt az IGA Kelet-Európai Regionális Csoportja elnökévé választották.

A *Mérnökgeológiai és Környezetföldtani Szakosztály* az elmúlt évekhez hasonlóan rendkívül eredményes évet zárt. A témaválasztások aktualitása, a társegyesületekkel, ill. szakosztályokkal történő közös szervezés és a színvonalas előadások eredményeként a rendezvények látogatottsága magas, 50 fő/rendezvény. Négy ankétot, két terepbejárást, egy-egy kerekasztal-beszélgést, előadóülést és klubdélutánt rendeztek, s közreműködtek a BME Ásványi és Földtani Tanszékének 3 napos, fennállásának 125. évét ünneplő jubileumi ülése megszervezésében.

Az ankétok közül foglalkozott Bős–Nagymaros témájával. Az 1988-ban megrendezett helyszíni bejárás és az azt követő klubest olyan nagyfokú érdeklődést váltott ki, hogy a múlt esztendő januári és márciusi programját a Budapesti Területi Szervezet és a Magyar Hidrológiai Társaság Hidrogeológiai Szakosztálya közreműködésével is ennek a témának szentelték. Az ankéton 8 előadás hangzott el a BNV és a Dunakiliti-vízlepcső mérnök- és hidrogeológiai kutatásairól, a víztározók és a talajvíz, karsztvíz várható kölcsönhatásáról, a Duna menti magasarok állékonyságáról, továbbá a BNV esetleges földrengést kiváltó hatásáról. A két ankéton 145 fő vett részt.

Terepbejárással egybekötött, kihelyezett ankét megszervezésére került sor Szekszárdon, ahol a város vízbeszerzési gondjait, csatornázását és szennyvízelhelyezését, mérnökgeológiai térképezésének eredményeit, a pinceproblémákat, továbbá a negyed időszakú üledékek és az erózió kapcsolatát mutatta be 14 előadás. A 120 fő részvételével megrendezett ankétot a helyi tanács és a Magyar Hidrológiai Társaság több szakosztálya támogatta.

A VEAB-bal és a Közép- és Észak-Dunántúli Területi Szervezettel közösen szervezték meg Sümegen a Balaton Ankétot, 1 napos terepbejárással egybekötve. Tíz előadás mutatta be a Balaton-felvidék földtani, kiterjesztett üdülőkörzet építésföldtani és a tó aktuál-

geológiai kutatásait, illetve azok eredményeit. Az előadásokon 52 fő, a terepbejárásokon 33 fő vett részt.

Észak-magyarországi Területi Szervezettel közösen kerekasztal-beszélgetésre került sor Miskolcon a lejtőmozgásokat indikáló földtani tényezőkről. A kutatók, tervezők, behatárolók és kivitelezők részéről élénk érdeklődés nyilvánult meg. A beszélgetésen 31 fő vett részt.

Az utóbbi évek legsikeresebb terepbejárására került sor Kárpátalján, az ottani Földtani Expedíció aktív közreműködésével. A II. világháború óta először nyílt lehetőség arra, hogy hazai geológusok megismerkedhessenek a határon túli kollégák kutatásának eredményeivel, a máramarosi masszívummal, a kárpáti flissel, neogén vulkanitokkal és ásványi nyersanyagokkal, sódómmal és sókarsztformákkal, továbbá az olsanai víztároló mérnökgeológiai problémáival.

A nagy érdeklődésre való tekintettel megismételt terepbejárásokon 63 fő vett részt. A terepbejárás volt a témája a hagyományos évadzáró klubestnek is.

Előadóülést egy alkalommal rendeztek, ahol a Kárpát-Balkáni Földtani Asszociáción elhangzó mérnökgeológiai és környezetföldtani témájú előadásokat mutatták be, érdemtellenül gyér érdeklődés kíséretében (10 fő).

Az *Óslénytani-Rétegtani Szakosztály* legnagyobb vállalkozása a 21. Európai Mikropaleontológiai Kollokvium megrendezése volt. A jelentőségére való tekintettel az erről szóló beszámoló a központi rendezvények között szerepel. A Kollokvium miatt a szakosztály nem szervezte meg szokásos éves terepbejárását és az előadások számát is jelentősen mérsékelte. Említésre érdemes, hogy az Óslénytani Viták mellett vállalkozási formában megjelentette a Nemzetközi Zoológiai Nevezéktani Kódex legújabb kiadását magyar nyelven (170 oldalon, 600 példányban).

A *Tudománytörténeti Szakosztály* emléküléseket rendezett Krenner József születésének 150., Lambrecht Kálmán születésének centenáriuma és Hofmann Károly születésének 150. évfordulója alkalmából. Az emléküléseket az MTA Föld- és Bányászati Tudományok Osztályával, az MTA Biológiai Osztályával, a Néprajzi Társasággal, a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulattal és a Magyar Állami Földtani Intézettel közösen rendezte meg. Az emlékülések mellett szaküléseken foglalkoztak Tokody Iászló, Vígh Gyula, Scherf Emil, Gesell Sándor és Miháلتz István munkásságával, valamint a középiskolai oktatás kérdéseivel.

A szakosztály által 1977. évben rendezett I. Földtani Tudománytörténeti Nap előadásanyaga a magyarországi ásványi nyersanyagok kutatásának történetéről (kezdetől 1945-ig) angol nyelven „History of Mineral Exploration in Hungary until 1945” címen, a Magyar Állami Földtani Intézet igazgatója, illetve a Társulat elnöke jóvoltából kiadásra került, és pedig a washingtoni 28. Nemzetközi Földtani Kongresszus keretében tartott 14. INHIGEO Szimpózium alkalmából (szerkesztette Csiky G. és Vitális Gy.). Ezenkívül a szakosztály néhány tagja (Csiky G., Kecskeméti T., Hála J., Póka T., Székyné Fux V. és Rónai A.) közreműködött „a magyar-amerikai földtudományi kapcsolatok” című témakör feldolgozásában, melynek anyaga az érdi Magyar Földrajzi Múzeum gondozásában, annak kiadványaként a Földrajzi Múzeumi Tanulmányok 7. számában jelent meg. E kiadvány szintén a washingtoni kongresszusra készült, sajnos megkésve jelent meg (szerkesztette Hála J.).

Elnökségi bizottságok

A *Társulat Ifjúsági Bizottsága* 1989-ben is, immár hagyományosan megrendezte továbbképző tanfolyamát, melynek témája az aktuálgeológia, szedimentológia volt. A mintegy 40 résztvevő a jelenlegi üledékképződési környezetek, üledékfelhalmozódási törvényszerűségek, fácieselemzés, diagenézis szakmai témakörök legújabb tudományos eredményeivel ismerkedett. A Bizottság megkezdte az 1990. évi Első Elődóji Anként szervezését. Örömmel jelenthetem, hogy a Kriván Pál Alapítványi Emlékérem – több évi

vajadás után – elkészült és így az 1990-es Első Előadói Anketon már átadásra kerülhet. A fiatal szakemberek egyedülálló vállalkozása, hogy első ízben kerül megrendezésre 1991-ben (Budapesten) a Fiatal Geológusok Első Világtalálkozója, melynek célja szakmai fórumot és továbbképzést biztosítani mindazon fiatal szakembereknek, akik számára ma szinte lehetetlen az egyre dráguló nemzetközi rendezvényeken történő részvétel, másrészt lehetővé tenni egy, talán a Nemzetközi Földtani Unió keretén belül működő Fiatal Geológusok Nemzetközi Szervezetének létrehozását.

A *Nemzetközi Bizottság* tevékenységét a rendelkezésre álló forint és devizakeret, valamint az érvényben lévő egyezmények határozzák meg. A szerény lehetőségeinkhez képest örömteli tény, hogy 6 fő részére tudtunk támogatást nyújtani a washingtoni 28. Földtani Világkongresszuson történő részvételre. Öt tagtársunk számára biztosítottuk a részvételi díjat (Haas János, Kázmér Miklós, Ság László, Szabó Csaba és Szabóné Balog Anna), Polgári Márta részére forinttámogatást nyújtottunk.

Az Osztrák Földtani Társulattal megkötött egyezmény keretében két vendégelőadó üdvözölhettünk Budapesten (F. Brix, A. Pahr), míg egy magyar előadásra került sor Ausztriában.

A Lengyel Földtani Társulattal fennálló hagyományosan jó kapcsolatainknak köszönhetően két tagtársunk vehetett részt az 1989. évi Vándorgyűlésükön.

Az *Alapszabály-módosító Bizottság* és a *Gazdasági Bizottság* a Társulat új jogállásával és a MTESZ reformfolyamatokkal kapcsolatos feladatokkal foglalkozott, míg az *Oktatási Bizottság* a felsőoktatás korszerűsítésével kapcsolatos anyagokat véleményezett.

A publikációs tevékenység egyik alappillére Társulatunk működésének. Az 1989-es esztendőben megjelent a Földtani Közlöny 1987/4., az 1988/1. és 2. száma 2000–2000 példányban, a Tudománytörténeti Évkönyv 11. száma 287 oldalon 250 példányban, az Általános Földtani Szemle 24. száma 232 oldalon 750 példányban, a Mérnökgeológiai Szemle 38. száma 147 oldalon 400 példányban. Ugyancsak megjelent (az Őslénytani-Rétegtani Szakosztály tevékenységénél már beszámoltunk róla) a Zoológiai nevezékten 170 oldalon 600 példányban, melyet önálló kiadványként árusítunk.

A Társulat kiadványainak régóta megoldhatatlan finanszírozási problémáira a tagdíjrevízió keretében tárgyalva kíséreltünk – átmeneti – megoldást találni.

Ez évben is örömmel tesszük közzé azon tagtársaink névsorát, akik a beszámolási időszakban szakmai tevékenységükért kitüntetésben részesültek. E helyütt is gratulálok a következő tagtársainknak:

Papp Simon	Posthumus Széchenyi Díj
Badinszky Péter	MSZBT Aranykoszorús Jelvény
Balla Zoltán	Kiváló Munkáért
Csiky Gábor	MTESZ Díj
Dank Viktor	Pro Facultate rerum metallicianum
Geiger János	Kiváló Munkáért
Hermesz János	Kiváló Munkáért
Jeneyné Jambrik Rozália	Munka Érdemrend bronz fokozata
Juhász Árpád	SZOT és Akadémiai Újságírói Díj
Kovács Endre	Kiváló Munkáért
Lukács Andrea	Kiváló Munkáért
Monostori Miklós	Kiváló Munkáért
Nagné Gellai Ágnes	Kiváló Munkáért
B. Nagy József	Kiváló Munkáért
Pályi András	Kiváló Munkáért
Révész István	Kiváló Munkáért
Síposz Zoltán	Kiváló Munkáért
Szebényi Géza	Kiváló Munkáért
Viczián István	Kiváló Munkáért

Tisztelt Közgyűlés!

Az 1989. évről szóló beszámoló és az 1990. évi munkaterv minden újszerűség, újító szándék mellett – bízom benne – hitet tesz hagyományaink mellett is.

Ma, amikor – sajnos – sokszor lebecsüljük hagyományainkat, azt alapvető fontosságúnak ítélem, hiszen a Társulat 142 éves történetében sok gazdasági-politikai változás túlélésében voltak segítségünkre. Ha a mai egyre gyorsuló, sokszor kiszámíthatatlan irányú változások közepette továbbra elsőrendű feladatunknak a földtörténet „lapjainak” kutatását és frását tekintjük, jól sáfárkodunk a több évtized után visszanyert jogi önállóságunkkal, akkor bizakodva tekinthetünk a jövőbe. Ehhez és az 1990. év sikereihez kívánok jó erőt, egészséget és

Jó szerencsét!